

اصول اخلاقی روزنامه‌نگاران در آسیای جنوب شرقی

کنفدراسیون روزنامه‌نگاران کشورهای آسه‌آن با علم و اطلاع از مسؤلیت روزنامه‌نگاران نسبت به مردم در هر یک از کشورهای اتحادیه ملل جنوب شرق آسیا و با امعان‌نظر به حصول صلح و پیشرفت در منطقه، ذیلاً به اعلام اصول اخلاقی روزنامه‌نگاران کشورهای آسه‌آن می‌پردازد:

۱. روزنامه‌نگار کشورهای آسه‌آن تنها به وسایل یا تلاشهای مصنفانه، علنی و شرافتمندانه در کسب خیر، عکس یا اسناد لازم برای قادر ساختنش به اجرای کار حرفه‌ای خویش متوسل خواهد شد و در حین اجرای کار، خود را به‌طور کامل به عنوان نماینده رسانه‌ها معرفی خواهد کرد؛

۲. روزنامه‌نگار کشورهای آسه‌آن اجازه نخواهد داد سانس یا انگیزه‌های شخصی بر وی تأثیر گذارد یا به گونه‌ای بر نظرات وی مؤثر باشد که صداقت حرفه‌ای او را تحت تأثیر قرار دهد یا به شأن حرفه‌ای او لطمه وارد سازد؛

۳. روزنامه‌نگار کشورهای آسه‌آن هیچ‌گونه پرداخت، هدیه یا پاداش را به عنوان جبران گزارش خلاف واقع یا کتمان و پرتو پویشی حقایق تقاضا نخواهد کرد و پذیرای آنها نیز نخواهد بود؛

۴. روزنامه‌نگار کشورهای عضو آسه‌آن با صداقت به گزارش و تفسیر اخبار خواهد پرداخت و تا آنجا که در حد توان یا دانش او است تلاش خواهد کرد که به کتمان حقایق اساسی یا تحریف حقیقت از طریق مبالغه یا تأکید نادرست و ناشایست نپردازد؛

۵. روزنامه‌نگار کشورهای آسه‌آن به هر کس که در نتیجه گزارش وی یا تفسیر وی از خبر ناراحت شده است حق می‌دهد به پاسخگویی بپردازد؛

مجددانه رعایت این اصول از سوی شکل‌سنفی، بهتر از تدوین قانون ویژه مطبوعات می‌تواند ما را در دستیابی به اهداف تصریح شده در قانون اساسی رهنمون سازد.

آنچه در ادامه آمده است اصول اخلاقی حاکم بر کار روزنامه‌نگاران در کشورهای آسه‌آن (اتحادیه آسیای جنوب شرقی) است که به همت مترجمان مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها به فارسی برگردانده شده است. با توجه به این نکته که پیش‌نویس قانون جدید مطبوعات در مجلس شورای اسلامی تحت بررسی و بازبینی است، دیدگاه مبتنی بر کنترل مطبوعات به وسیله مقررات و اصول اخلاقی حرفه‌ای حاکم بر کار روزنامه‌نگاران نیز می‌تواند در این بررسیها مورد توجه قرار گیرد.

مقررات حاکم بر حرفه روزنامه‌نگاری در بسیاری از کشورهای جهان از اصول اخلاقی حرفه‌ای نشأت می‌گیرد و نکته مهمتر آنکه تعیین مجازات تخلف از آن اصول اخلاقی نیز معمولاً توسط شکل‌های سنفی (سندیقا، اتحادیه، باشگاه مطبوعات و...) انجام می‌پذیرد.

اعتقاد برخی روزنامه‌نگاران و حقوقدانان بر آن است که مطبوعات به قانون ویژه نیاز ندارند. زیرا تمامی مسواری که در توانین گذشته، دجرم مطبوعاتی، قلمداد شده‌اند، در قوانین عادی نیز جرم شناخته شده و مجازات لازم نیز برای متخلفان، پیش‌بینی شده است.

بنابراین کمک به شکل‌سنفی مطبوعات، تدوین اصول اخلاقی حاکم بر این حرفه و پیگیری

■ روزنامه‌نگار، تنها به وسایل یا تلاشهای منصفانه، علنی و شرافتمندانه در کسب خبر، عکس یا اسناد لازم برای قادر ساختن خود به اجرای کار حرفه‌ای خویش متوسل خواهد شد.

■ روزنامه‌نگار، اجازه نخواهد داد منافع یا انگیزه‌های شخصی بر وی تأثیر گذارد یا به گونه‌ای بر نظرات وی مؤثر باشد که صداقت حرفه‌ای او را تحت تأثیر قرار دهد یا به شأن حرفه‌ای او لطمه وارد سازد.

■ روزنامه‌نگار، با صداقت به گزارش و تفسیر اخبار خواهد پرداخت.

خواهم پرداخت و مراقب خواهم بود حقایق اساسی را کتمان نکرده، با حذف مطالب یا تأکید نابجا و نادرست موجب تحریف حقیقت نگردم؛

۲. من به سوءاستفاده از اطلاعات محرمانه یا مطالبی که در انجام وظایفم در اختیارم قرار می‌گیرد، نخواهم پرداخت؛

۳. در تلاش خود به منظور کسب خبر، عکس و اسناد تنها به روشهای منصفانه و شرافتمندانه متوسل خواهم شد و در هنگام هرگونه مصاحبه با اشخاص به قصد انتشار، خود را به شکل صحیح به عنوان نماینده مطبوعات معرفی خواهم کرد؛

۴. از نوشتن گزارشهایی که به سوء شهرت فردی منجر گردد خودداری خواهم کرد مگر آنکه مصالحی آن را توجیه کند؛

۵. اجازه نخواهم داد منافع و انگیزه‌های شخصی، اجرای وظایفم را تحت تأثیر قرار دهد. همچنین به دریافت یا اعطای هدیه و پاداش از نوعی که می‌تواند موجب بروز تردید در شرافت حرفه‌ای‌ام گردد، نخواهم پرداخت؛

۶. در ملاءعام یا در حین انجام وظیفه به

۵. کوکی چونگ (اتحادیه ملی روزنامه‌نگاران مالزی)؛

۶. مانچ سوکو مچیترا (کنفدراسیون روزنامه‌نگاران تایلند).

مالزی (اتحادیه ملی روزنامه‌نگاران)

۱. احترام گذاردن به حقیقت و حق داشتن مردم به دانستن آن، اولین وظیفه روزنامه‌نگاران است؛

۲. روزنامه‌نگار در اجرای این وظیفه از آزادی در گردآوری و انتشار صادقانه خبر و حق اظهارنظر و انتقاد منصفانه دفاع خواهد کرد؛

۳. روزنامه‌نگار تنها به گزارش کردن بر طبق حقایق خواهد پرداخت که منشأ آنها را می‌داند. او به کتمان اطلاعات اساسی یا مخدوش کردن اسناد نخواهد پرداخت؛

۴. او فقط از روشهای منصفانه در جهت کسب خبر، عکس و مدرک استفاده خواهد کرد؛

۵. او حداکثر تلاش خود را برای اصلاح هرگونه اطلاعات انتشار یافته، که به طرز زیانبار نادرست باشد، به کار خواهد برد؛

۶. او در مورد منبع خبر، که به وی اعتماد کرده است، جانب رازداری حرفه‌ای را رعایت خواهد کرد؛

۷. وی سرقت آثار دیگران، بهتان، تهمت، افترا، اتهامات بی‌اساس و دریافت رشوه به هر صورت برای پاداش کتمان یا انتشار خبر را از جرایم وخیم حرفه روزنامه‌نگاری تلقی خواهد کرد؛

۸. وی در مصالح حرفه‌ای تنها و فقط آرای همکاران خود را می‌پذیرد و هیچ‌گونه مداخله از سوی دولت یا دیگران را نمی‌پذیرد.

فیلیپین (باشگاه ملی مطبوعات)

۱. من با وسواس به گزارش و تفسیر اخبار

۶. روزنامه‌نگار کشورهای آسه‌آن به افشای اطلاعات محرمانه یا مطالبی که در حین اجرای وظیفه خود به دست آورده نخواهد پرداخت؛

۷. چنانچه منبع خبر موکداً خواستار ناشناس ماندن خود شده باشد، روزنامه‌نگار کشورهای آسه‌آن به معرفی منبع خبر خود نخواهد پرداخت و در مقابل فشارهای دیگران مقاومت خواهد کرد؛

۸. روزنامه‌نگار کشورهای آسه‌آن از نوشتن گزارشهایی که موجب لطمه زدن به احترام و شهرت فرد می‌شود خودداری خواهد کرد، جز در مواردی که منافع عمومی چنین اسری را توجیه کند؛

۹. روزنامه‌نگار کشورهای آسه‌آن به بافت این کشورها که از قومیتها، فرهنگها و مذاهب مختلف پدید آمده است توجه خواهد کرد؛

۱۰. روزنامه‌نگار کشورهای آسه‌آن به نوشتن گزارشها، عقاید یا نظراتی نخواهد پرداخت که موجب به مخاطره افتادن امنیت کشورش شود یا محرک رویارویی مسلحانه بین کشور وی و هریک از دیگر کشورهای آسه‌آن گردد و در عوض در همه موارد سعی در اعتدالی روابط دوستانه میان آنها خواهد کرد.

بیست و پنجم نوامبر ۱۹۸۵

اعضای کمیته اصول اخلاقی روزنامه‌نگاران

۱. لوئیس آر. ماریکیو (باشگاه ملی مطبوعات فیلیپین)؛

۲. جعفر اچ. الثقاف (انجمن روزنامه‌نگاران اندونزی)؛

۳. عبدالرزاق (انجمن روزنامه‌نگاران اندونزی)؛

۴. ایوان سیم (اتحادیه ملی روزنامه‌نگاران سنگاپور)؛

دوری گزیدن از این که منافع شخصی یا حزبی روزنامه‌نگار بر قضاوت او تأثیر گذارد؛
۷. دوری گزیدن از هرچیز که ممکن است موجب بدنامی حرفه روزنامه‌گاری شود یا به وحدت محفل روزنامه‌نگاران آسیب وارد آورد.

اندونزی (انجمن روزنامه‌نگاران)
(بازنویس و مصوب اول ژانویه ۱۹۹۵)

مقدمه. آزادی ابراز عقیده به صورت شفاهی و کتبی، به نحو مقرر شده در بند بیست‌وهشتم قانون اساسی اندونزی، مصوب ۱۹۴۵، یکی از اشکال آزادی در این جمهوری را تشکیل می‌دهد. بنابراین آزادی مطبوعات مورد احترام کلیه افراد جامعه خواهد بود. با توجه به اینکه جمهوری اندونزی، به صورتی که در قانون اساسی بیان شده، کشوری تحت حکومت قانون است، کلیه روزنامه‌نگاران اندونزیایی به قانون اساسی کشور احترام خواهند گذارد و آزادی مطبوعات را به شکل مسؤولانه مجری خواهند داشت، هنجارهای حرفه روزنامه‌نگاری را رعایت خواهند کرد، به پیشبرد خیر و صلاح عمومی خواهند پرداخت، موجب تئور افکار ملت خواهند شد و در جهت حفظ نظام جهانی مبتنی بر آزادی، صلح ابدی و عدالت اجتماعی براساس پانکاسیلا (Pancasila = پنج اصل: این پنج اصل عبارتند از اصول پنج‌گانه ایمان به واحد

۸. هریک از اعضا کلیه جوانب رازداری درباره منابع اطلاعات و اسناد شخصی را محترم خواهد شمرد؛
۹. هریک از اعضا مخاطرات قوانین افترا، بی‌حرمتی به دادگاه و قوانین حقوق مؤلفان و مصنفان را مدنظر خواهد داشت؛
۱۰. هریک از اعضا در کلیه موارد رعایت اخوت در میان افراد هم حرفه خود را خواهد کرد و هیچ‌گاه به سوءاستفاده از دیگر اعضای اتحادیه نخواهد پرداخت.

تایلند

به منظور حفظ مطبوعات به عنوان یک نهاد اجتماعی قابل قبول برای مردم کلیه روزنامه‌نگاران تایلند درباره موارد زیر به توافق رسیدند:
۱. اعتلا، حفظ و تقویت آزادی مطبوعات به عنوان وظیفه اصلی کلیه روزنامه‌نگاران؛
۲. ارائه اخبار، عکسها و عقاید با نیت پاک و به شیوه‌ای مؤدبانه و بری از تأثیر منافع شخصی روزنامه‌نگار ذیربط؛
۳. دوری گزیدن از تحریف اخبار و تصحیح بلافاصله هر مطلب غلط یا نادرست که انتشار یافته است؛
۴. تهیه خیر، گرفتن عکس و گردآوری حقایق به شیوه‌ای مؤدبانه و با نیت خیر؛
۵. انجام وظایف با رعایت حداکثر مسؤولیت؛
۶. کارکردن با رعایت کامل منافع عمومی و

عنوان روزنامه‌نگار به شیوه‌ای رفتار خواهم کرد که شأن حرفه‌ام حفظ گردد. در هنگام بروز تردید، نجابت و بزرگواری شعام خواهد بود.

سنگاپور (اتحادیه ملی روزنامه‌نگاران)

۱. هر عضو اتحادیه درجاتی مناسب از مهارت حرفه‌ای و معیارهای رفتار در سطح عالی را حفظ خواهد کرد؛
۲. هریک از اعضای اتحادیه از ارتکاب عملی که موجب سوءاعتبار وی، اتحادیه یا روزنامه‌اش و یا رسانه‌های خبری دیگر گردد خودداری خواهد کرد؛
۳. هریک از اعضا به دفاع از اصول آزادی در گردآوری و پخش شواستمندانه اخبار و حق اظهارنظر و انتقاد منصفانه خواهد پرداخت؛
۴. یکایک اعضا مسؤولیت شخصی خود را در مورد هر مطلبی که برای روزنامه یا رسانه خبری خود تهیه می‌کند، درک می‌نماید؛
۵. هریک از اعضا گزارش و تفسیر اخبار را با درستی و مواسم انجام خواهد داد؛
۶. هریک از اعضا تنها از شیوه‌های دستکارانه برای گردآوری اخبار، تصاویر و مدارک استفاده خواهد کرد؛
۷. هیچ‌یک از اعضا هیچ‌گونه رشوه‌ای دریافت نخواهد کرد، خواه در جهت انتشار، خواه به منظور کتمان خبر، ضمن آنکه اجازه نخواهد داد منافع شخصی و احساس عدالت‌خواهی او را تحت تأثیر قرار دهد؛

متعال، بشریت عادل و متمدن، وحدت ملی، دموکراسی از طریق مردم سالاری حاصل از مباحثات خردمندانه و اجماع نمایندگان و عدالت اجتماعی برای همگان) تلاش خواهند کرد.

انجمن روزنامه نگاران اندونزی (PWI) به منظور حفظ شأن و کمال حرفه‌ای و حفظ اعتماد عمومی اصول اخلاقی زیر را برای کلیه روزنامه نگاران اندونزیایی تصویب می‌کند:

فصل اول شأن و کمال

ماده اول. روزنامه نگار اندونزیایی به خدای متعال قادر ایمان داشته و از پنج اصل پیروی می‌کند و با وفاداری به قانون اساسی مصوب ۱۹۴۵ فعالیت می‌کند، شجاعانه انجام وظیفه می‌کند، به شوونات مردم و محیط زندگی آنها احترام می‌گذارد، به منافع ملی و حکومتی خدمت می‌کند و وظایف حرفه‌ای خود را با نیکنامی انجام می‌دهد.

ماده دوم. روزنامه نگار اندونزیایی با مسئولیت پذیری کامل و حزم و احتیاط به انتشار اخبار، مقالات و عکسهای خواهد پرداخت که ممکن است امنیت کشور، ایمنی و وحدت ملی را به مخاطره اندازد یا احساسات هریک از گروههای پیرو مذهب، عقیده یا کیش مورد حمایت قانون را جریحه دار کند.

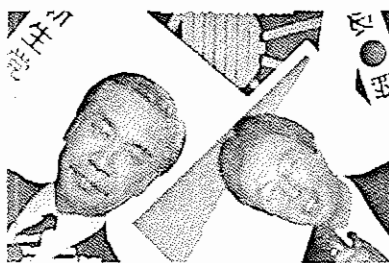
ماده سوم. روزنامه نگار اندونزیایی به انتشار اخبار، مقالات و عکسهای گمراه کننده، حاوی حقایق تحریف شده، افتراء، صور قبیحه یا آنچه بیش از حد و به صورت بیمارگونه تحریک آمیز است، نخواهد پرداخت.

ماده چهارم. روزنامه نگار اندونزیایی هیچگونه وجه یا احسانی را در ازای انتشار یا کتمان اخبار، مقالات یا عکسهایی که می‌تواند موجب حسن شهرت یا بدنامی فرد یا اشخاص دیگر شود نخواهد پذیرفت.

فصل دوم

شیوه‌های گزارش کردن

ماده پنجم. روزنامه نگار اندونزیایی اخبار را به شیوه‌ای متوازن و منصفانه تهیه خواهد کرد و حداکثر دقت را معطوف صحت خبر خواهد کرد، نه سرعت در انتشار، و نیز میان حقایق و عقاید شخصی نویسنده قائل به تمایز خواهد شد. مقاله حاوی تفسیر و نظر شخصی روزنامه نگار، با ذکر نام نویسنده درج خواهد شد.

روزنامه نگار اندونزیایی می‌پذیرد که نظارت و مجازات به خاطر نقض اصول اخلاقی، حق انحصاری انجمن روزنامه نگاران اندونزیایی خواهد بود.

ماده ششم. روزنامه نگار اندونزیایی از طریق دوری گزیدن از انتشار اخبار، مقالات یا تصاویری که می‌تواند تأثیر سویی بر حسن شهرت یا اعتبار فرد داشته باشد، جز در موارد مربوط به منافع عمومی، به زندگی خصوصی مردم احترام خواهد گذارد.

ماده هفتم. روزنامه نگار اصول زیر را رعایت خواهد کرد:

فرض را بر بیگناهی فرد گذاشتن، رعایت انصاف، درستی و ارائه متوازن مطالب در گزارش موارد نقض قانون و یا مذاکرات راجع به دعاوی دادگاهها.

ماده هشتم. روزنامه نگار اندونزیایی اقدام به انتشار نام و هریت قربانی یک جرم اخلاقی، نخواهد کرد. لازم است فاش ساختن نام و هویت افراد صغیر یا کم سن و سال که مرتکب اعمال خلاف شده‌اند ممنوع گردد.

ماده نهم. روزنامه نگار اندونزیایی تیرهای خواهد نوشت که منطبق با محتوای خبر باشد.

فصل سوم منابع خبر

ماده دهم. روزنامه نگار اندونزیایی تنها به شیوه‌های منصفانه و شرافتمندانه در جهت کسب مطالب برای اخبار، تصاویر و مقالات متوسل خواهد شد و با صراحت خود را به عنوان نماینده مطبوعات به منابع خبر معرفی خواهد کرد.

ماده یازدهم. روزنامه نگار اندونزیایی به ابتکار خود هرگونه بی‌دقتی در خبر را پیگیری می‌کند و اقدام به اصلاح آن خواهد کرد و به منابع خبر و یا افراد موضوع گزارش حق می‌دهد در حد متناسب به پاسخگویی بپردازند.

ماده دوازدهم. روزنامه نگار اندونزیایی به تعیین صحت و سقم خبر می‌پردازد و توجه کافی به اعتبار و صلاحیت منبع خبر خواهد کرد.

ماده سیزدهم. روزنامه نگار اندونزیایی به سوءاستفاده از آثار دیگران یا نقل خبر، مقاله یا عکس بدون ذکر صحیح نام صاحب اثر نخواهد پرداخت.

ماده چهاردهم. روزنامه نگار اندونزیایی از منبع خبر نام خواهد برد مگر اینکه منبع خبر متقاضی آن باشد که نام و هویت وی فاش نشود، چرا که خبر حاوی حقایق و اطلاعات غیرمسلّم (Unopinionated) است. وقتی به نام و هویت منابع خبر اشاره نمی‌شود کلیه مسئولیتهای خبر متوجه خبرنگار ذیربط می‌شود.

ماده پانزدهم. روزنامه نگار اندونزیایی قوانین ناظر بر ممنوعیت و کراهت سازی و اشاره مختصر به زمینه خبر را رعایت خواهد کرد و اقدام به انتشار اطلاعاتی که قرار نیست منتشر شود نخواهد کرد و گفته‌هایی را که طبق توافق غیرقابل انتشار است، منتشر نخواهد کرد.

فصل چهارم

اجرای اصول اخلاقی

ماده شانزدهم. خبرنگار اندونزیایی کاملاً درک می‌کند که رعایت این مجموعه اصول اخلاقی منحصراً بستگی به وجدان حرفه‌ای هر روزنامه نگار دارد.

ماده هفدهم. روزنامه نگار اندونزیایی می‌پذیرد که نظارت و مجازات به خاطر نقض این اصول اخلاقی، حق انحصاری انجمن روزنامه نگاران اندونزیایی و مجری آن شورای اصول اخلاقی انجمن روزنامه نگاران اندونزیایی خواهد بود. هیچکس خارج از اتحادیه روزنامه نگاران نمی‌تواند با استفاده از این اصول اخلاقی علیه روزنامه نگاران و یا رسانه‌های اندونزی اقدام قانونی کند. □